

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Passionale sanctorum - Cod. Aug. perg. 32

[S.l.], [9. Jahrh.]

Passio sancit Montani et Gemellis quod est VI. kalendas martias

[urn:nbn:de:bsz:31-65346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-65346)

**INCIPIT PASSIO
SCII MONTANI ET GE
MELLIS. QUODEST. VI. KL. MAR.**

nobis est apud uos certamen dilectissimi fr̄i nihil
aliud agenda est feruis & sp̄o eius cheatis quem multi
achine fr̄i cogitare. quū utin quā rationem hic
amor hoc officium ad huc nos impula lictoris ut fr̄i
post futuris & magnificentiis est fidelis testimonium
& labores actolerantia n̄i p̄c̄m̄ memoriam relinque
remus. post populare tumultum quem ferox uul
tus in necem p̄fidelis concitauit. postq̄ sequentis
diei in acerrimā p̄secutionē xp̄ianorū p̄uerti ca
si uolentia ad p̄hensū sumus. lucius montanus. fla
uianus. lulianus. uictoricus. primulus. renus & do
natus. ceteri cum inus qui baptizatus in carcere.
sacram sp̄m reddidit. abique baptismo ad mare ru
coronā immaculato lanere festinans. nec non & circa
primolū simul consumationis & ceteris contage. Nam
& ipsum ante paucos menses habitū confessio habita
re. legatur ad p̄hensū nobis & apud regionaria in cur
tollu constitutus sententiā p̄fidelis milites nunciare
quod die hesterno ardens minaretur. Nam ut post
ea quoq̄ ueris time cogitauimus & uerere nos uiuos cogi
tari. sed d̄s qui solus de incendio seruos suos liberare.
In cuius manus sermones & corda sunt regis furentem
anobis seuitiā p̄fidelis uertit. & incumbentes precibus
chiclus tota fide sacram quod petuimus. accepimus.
accensus poene in ceterum n̄i carnis ignis & cantus se
& cum flama caminorum ardentiū domini core
sopita est. nec difficile credentibus fuit noua posse ad
uetera & exempla contingere. d̄no in sp̄u pollicente. quia
qui gl̄iam istam operatus est in trib; pueris uinebat in
nobis. Tunc a proposito d̄no repugnante contractus
mittens mitti nos in carcere iussit. quod deducti am
litibus sumus. nec & pauimus sed in illum loca caliginē.
accensus tenebrosus sp̄u prolucente resplenduit. &
contra obscuritatem de forma & cetera nocte contecta
ad instar diei fidei deuotio. candida luce uestit ad
sua n̄a ascendimus locum poenarum. quasi ascende

renus in celum. quales illic dies duximus. quales trans eg
nus noctes & p̄mi nullis sermonib; posse. tormenta
carceris nulla ad firmatione cupiuntur. Nec ueremus
atrocitatem loqui ut est dicere. quocirca p̄tatio q̄m
d̄s est. hoc maiore est ille qui eū uincit in nobis. nec non est
pugna quia ch̄i est p̄rogente uictoria. Nam & occidi
seruū sc̄i leue est. nec ideo mors in h̄l est cuius aculeos
communens. contentionemq̄ de uincens ch̄i per tro
pheum triumphauit. sed & nulli uictoria armorum est.
nisi quia & miles armatus est. nec armatur. nisi
quia congressio est. ut in coronis n̄i p̄miū l̄deō.
quia certam ante p̄cessit. nec clat palmam nisi con
gressione p̄fecta. sed paucis dieb; uisitacione fr̄i
refrigerauimus. nam omne noctis labore ch̄i solatiū
letitia subleuata est. tunc uero qui nobiscum fuerat
ad p̄hensū ostensū sumus. p̄luci singulos. quib; p̄le
untib; lucerne singule p̄ferre bant. cuius aut lucer
na non p̄cesserat. nec ipse p̄cedebat. & p̄cessimus
nos cum lucernis n̄i. & p̄ge saltus est. d̄n̄ nobis
retulit letati sumus fidenter noscum xp̄o ambula
re quā lucerna pedib; n̄i quā sermo salic & di.

Post ipsam noctem dies nobis hilari ageratur. & con
tano eadem die subito baptizatus. ad p̄curato
rem quide finiti p̄consulis artes administrabat.
O diem letum gl̄ia uinculorum. O optatu uotis om
nibus catenarū. O ferrū honorabilius. atq̄ p̄tiosius
optimo auro. fridit ille ferri qui strepebat.
dum trahitur paliud ferrum loquunt in futuro
solatiū uidebatur. atq̄ ut hoc iocunditate tur
dius fruerentur dimittit; in certis. ubi n̄a nos
p̄ses audire uell & huc & illuc p̄totum forum
circumduli sumus. Tunc nos in secretarium
uocauit. quū nec gl̄ia horu passionis aduenerat.
unde p̄strato chabolo uictores sumus. in carcere
reuerfi ad altera uictoria referuati. hoc itaq̄
p̄lio uictus diaboli ad altera esse astatu uertit. fi
mentos & s̄i m̄ltat. & hoc suam p̄lum multas dieb;
fortissime gessit. h̄u ut q̄t magis secum facere. ad
uersarius patibat egrotum copu. ad solonem fis
cilem & aqua frigida laborare. h̄ic aut labor
h̄c inopia hoc necessitate tam pus. ad d̄n̄ p̄mittit

ditum fr̄. Nam quinos tempus uoluit ipse uti ad locutionē
in ipse temptatione haberemus ostendit. Nam uictori
prespitero cum matre nro quiscam post hanc eandē
uisionē passus est. ostensum est hec. Uidebat Inquit pu
erum huc in carcere Introisse. cuius fuit uultus pluci
clu sup splendore Inenarrabilem. quinos deducebat p
om̄a loca quaq̄ iremas. Egrecliamen non potuimus. &
ait mihi. Adhuc molitū laboratis quia impedimur. sed
fideate quia ego hic sum uobiscum. & ait. Dic illis quia glo
riosiore coronā habebitis. nec non ad dñm suū sp̄s pro
perant. & unum. Lom proxima passione sedes suas requi
siuit. Nam hunc eundem dñm eleparichis Interrogauit
ubi esset. cui ille ait. Secra mundum ē. Ostende illum
mihi Inquit. & ait illi dñs. & ubi erit fidelis. Cumq̄ hic per
humanā pusillitate diceret. qd me mundus tenere non
possum. die signū qd dñs dicit. & respondit ei dñs. & ait.
Dic illis signum iacobi. Laetanda est fratres
dilectissimi patriarchis & si non iustitia uel
laboribus uadequarē. Sed qui dixit. Inuoca
me. Indie pressurā & eximiam te. et clarifi
cabis me. Ad clarificationem post sui fletus
ad preces ad se habitas commemoratus est
nostri prius miserationis suae denuntians
munus. De hoc enim sorori nostrae quar
tillacisae hic nobiscum positae ostendit.
Cuius mulieris & maritus et filius ante
triduum passi erant. Ipsi quoque hic red
dens propinquitatem suam uelociter
subsecuta est. quae in hunc modum quod
uidit exposuit. Uidit inquit filium me
um qui passus est uenisse huc ad carce
rem. qui sedens super labrum aquarium.
ait. Uidit dñs et pressuram uestram
et laborem. Et post hunc Introiuit
iuuenis mire magnitudinis qui ferebat
fialas duas singulis manibus lacte ple
nas. Et ait. Bono animo estote. Comme
moratus est uestri dñs. Et ex fialis illis
quas ferebat dedit omnibus bibere.
quae fialae non deficiebant. Et subito
adlatus est lapis qui fenestram diuidit

medius. sedet clarae fenestras ipsius. et
medio. adlatus liberam caeli faciem admi
serant. Et posuit iuuenis ille quas ferebat
fialas. unam ad dexteram alteram ad si
nistram. Et ait. Ecce & satiati estis et
abundat. & tertia adhuc fiala super
ueniet uobis. Et abijt. Altera die quae
post hanc uisionem Inluxit. Expectantes
eramus horam illam quae fiscalis non ciba
ria sed penuria et necessitas inferetur.
quia cibus nobis nullus suberat. Nam et
ante diem ieiunij manseramus. subito
ut sitientibus potus. esurientibus cibus. desi
derantibus martirium obuenit. Ita Labo
ribus nostris refrigerium dñs lucianum ca
rissimum nobis praebuit. qui disrupto cata
ractariorum duritiae obieci uelut perdu
as fialas per herennianum ippodiam conum
et lanuarium catecuminum alimentum
Indeficiens ministravit omnibus subsidia
aegros laborantes nimium suffulsi. eos
quoque qui per eundem laborem. hoc est
In commodum solonis & frigide aegritudine
iam incedebant. ab infirmitate reuocauit.
Cuius tam gloriosis operibus omnes apud dñm
gratias agimus. lam nunc dilectissimi fra
tres et de amore quem In nos inuicem habe
mus aliqua dicenda sunt. Nec instruimus
sed admonemus. quia sicut simul unanimes
fuimus. Ita et apud dñm una uiuamus ora
mus. Tenenda est concordia caritatis
dilectionis uinculis inherendum est.
Tunc diabolus prostermitur. Tunc ad dñm quic
quid postulatur accipitur ipso pollicente
et dicente. Si duobus ex uobis conuenit
In terram de omni re quodcumque pete
ritis a patre meo contingeret uobis. Nec
alio modo uitam aeternam accipere. et
cum xp̄o regnare poterimus. nisi feceri
mus quod praecepit faciendum. qui et ui
tam promisit et regnum. eos denique here

ditatem di consequi. qui pacem cum fracti-
bus tenuerint. suo magisterio ipse dñs
enunciat dicens. Vetti pacifici quo ipsi fi-
lii di uocabuntur. Quod se ponens ap-
tolus ait. simus filii di. si autem filii & he-
redes. coheredes autem xpi. Si quidem
conpatiamur. ut & con magnificemur. si he-
res es non potest nisi filius. filius autem
non est nisi pacificus. Hereditatem di ha-
bere non poterit qui pacem di rumpit.
& hoc non quasi non admoniti dicimus. aut
sine diuina ostensione suggerimus. Na
cum montanus cum iuliano habuisset ser-
mones aliquos ob eum mulierem que ad
nostram communionem obrepserat. que non
communicatur. Cumq; post correptionem
quam hieum ingesserat in frigore ip-
so discordie mansisset. ostensum est
eadem nocte montano hoc. uenisse ad
nos centuriones. Cumq; ducerent nos
per uiam longam peruenimus in cam-
pum inmensum. In quo nobis occurrerit
cyprianus & leucius. peruenimus in lo-
cum candidum. & facta sunt uestimenta
nostra candida. & caro nostra commuta-
ta candidior uestibus nostris candidis.
Iam autem per lucida fuit caro mea. ut
calorum usum. ad intima cordis admitt-
teret. & respiciens in pedes meos. uideo
quosdam sordes. & se per reclusum inuisi-
one. & occurrit mihi iulianus. & retuli
illi uisionem. & ait illi. scis quo sordes il-
le illuc est quod non statim concordauit cum
iuliano. & in hoc se per reclusus est. quod de fr-
dilectissimi concordiam pacem unitatem
omni uirtute teneamus. Imitemur lam-
huc esse quod futurum sumus. si nos in uitam
iusti promissis premia. si uisus poe-
na preclata. sicum xpi esse & regnare cu-
pimus. que ad xpm & regnum ducunt
illa faciamus. Optamus uos bene ua-

lere. hec omnes de arcere simul scripserant
sed quia necesse erit. omnem actum martyri-
beatorum pleno sermone complecti. quia & ipse
de se pmolestum minus dixerant. & flauianus
quoq; priuatum hoc nobis manus inuenit. ut
quicquid litere eorum defuit adderemus. Ne-
cessario igitur reliqua subiunximus. cum per
plurimos menses reclusi fuisset in carceris. poe-
nas & fame ac siti diu laborasset. tandem sero
producti iubentur. & ad pretorium presidis ad-
moueri. & omnibus quidem gloriose uoce con-
fessis cum flauiano adiutorium reclamant. &
amore peruerso. negant eum diuconum quod
confitebatur liter. ceteros loe. iulium. mon-
tanum. iulianum. uictorium. dicta sententia
e. flauianus rursus recepit. & quia uis
habere plenam doloris materiam qua silice-
detam bono con. legio sepe tentus. Tamen fide &
deuotione qua uixit credebat id fieri quod dis-
uella. & christitiam solitudinis elistitue legio
sapientie temperabat. Dicebat actiam cu-
cor regis in manu di sit que causa meroris
est. aut quare succensendum patrem homini
qui hoc loquitur quod iubetur. sed de flauia-
no post modum plenius. Interim ceteri eluce-
bantur ad uictime locum. concursus uncliq;
gentilium. & omnium fratrum quinquam-
uis obsequentes alius. & ceteris diei testibus
pro legione & fide quam cypriano docente
didicerunt. Tunc tamen officio plenore
& copia maiore conuenerunt. Erat illic uide-
re martyres xpi felicitatem glorie sue uultus
hilaritate testantes. In uis possent a se ipso
uocare. ad proprias uirtutes & exempla. ut an-
sua corent. sed nec sermonis largitus defuit.
Nam & hostationibus suis singuli plebem corro-
borauerunt. & iulium quidem preter in gentia
lentitatem & proliam ac molestem uerecundiam
infirmis actiam grauis & labor carceris
frigerat. ac propter ea cum comitibus pau-
coribus. solus ante precessit. nemultra uictimis

amic pressuris fusionis sanguinis inuideret
quitamen & ipse non tacuit sed comites su
os quomodo potuit instruxit. Cui cum
dicerent fratres. memento nostri. Uos
inquit mei memento. quanta martiris
humilitas de gloria sua nec soli nec sub ipsa
passione presumere. Julianus quoque uic
toricus insinuatum diu fratribus pace &
commendatis omnibus clericis maxime
eos qui famam carceris uisitauerant.
ad passionis locum cum gaudio & sine
pauore uenerant. sed enim montanus
& corpore & mente robustus. quamquam
sante martirium gloriosus quicquid
semper ueritas postularit & constanter
& fortiter dixit sine ulla exceptione
persone. Tamen de martirio proxi
mo crescent propheticam uoce clama
bat. sacrificans diis eradicabitur nisi
dno soli. & hoc frequenter he
rabat. Insinuans & inculcans non licere
deserto deo ad simulacra & munu factu
figmentu desistere. Hereticorum
quoque superbia & improbia contuma
ciam retundebat. Contestans eos ut
uel de copia martirum intellegerent
ecclesiis ueritatem. ad quam redire
deberent. Deinde lapsorum ab
ruptam festinantium negationem pa
as. ad plenam penitentiam & xpi
sementiam differebat. Nec non inte
gros quoque ad tutelam integritatis & hor
tans. stude fortiter fratres & constan
ter militate. dicebat habetis exempla.
nec uos per fidei lapsorum destruit
adruinam. sed inra tolerantia ma
gis aedificat ad coronam. Uirgines
quoque singulas admonebat. ueritatem
sua tuerentur. Generatim omnes
docebat. ut prepositos uenerentur. pre
positis quoque ipsis concordiam pacis in

sinuant. nihil esse melius habebat prepo
sitorum uni animi uoluntatem. Tunc & ple
bem posse ad sacerdotum obsequia prouocare.
& ad amiculum dilectionis amari. si rectores
plebis pacem tenerent. hoc est propter
xpm pati. xpm actiam & exemplo sermo
nis imitari. & probationem maximam fidei.
O exemplum grande credendi. cum iam
carne se immineret & gladius supra cer
uicem eius liberamento nutante pendere. & pa
tis ille ad dm manibus uoce clara. ha. ut non
tantum per totius plebis aures. sed ad gen
ter quoque ipsos sonos uocis euaderet. orauit
rogans & deprecans ut flauianus. qui per
suffragium populi. de comitatu eorum
remanserat sequeretur die tertio.
& quo precis sue fidem faceret manualem
quo oculos fuerat ligaturus in partem clui
discedit. & iussit alteram reservari. Quae
flauiano oculi post crastinum ligarentur
sed & in medio eorum solum seruari iussit.
ut nec sepulture consortio separaretur.
& perfectum est sub oculis nostris. quod dñs
in euangelio suo repromisit. ut qui tota
fide peteret. quicquid peteret impetraret.
Nam quod post belduum secundum quod pos
tulum fuerat flauianus quoque. produc
tus gloriam suam passione pfect. qm
tamen ut supra dixi. actiam ipse manda
uit ut uidui mora memorati causam lun
geremus. faciendum erat necessitate ma
iore quod fieri merito deberet. actiam
si non iuberetur. post suffragia illa post
uoces quibus quasi pro salute eius amicitia
inimica surrexerat reuocabatur. In uice
rem uirtute robustu. In uicta mente. fi
de plene. nihil de animi eius uigore
mut. auerat. nec remanendi quidem con
templatio. Quae quam uis possit mouere
hae fides que imminetam passionem tota
deuotione presumpserat temporariae

inpehmentū calcabat. hereditate lateri
eius incomparabilis mater que preter fi-
dem quā ad patriarchas pater &
hoc aetiam se habrahe filium conproba-
uit. quod filium suum & optabat occidi.
& quod interim remansisset conuertebatur
glorioso dolore. O matrem religiose puam.
O matrem inter uetera & exempla numeran-
da. O machebeticā matrem. nihil enim in-
terest denūnero filiorum cum perinde &
hec in unico pignore totis affectus suos
dño mancipauit. Sed ille conlaudans
matris animum utilitatem suam non
deleat. scilicet inquit mater merito carissi-
ma ut semper temptauerim si conuicti
contigit sicut martirio meo frui & frequen-
ter catenatus uelim & sepe differri
si ergo contigit quod optauit. glorandū
est potius quam dolendum. Scam ad
carceris ianuam ueniretur. difficilius
multo & tardius quam solebat ape-

ri. Obnitenti-
bus aetiam cataractariorum ministris.
Iam ut uideretur obfirmata spiritu
quodam repugnante atq; testante. In-
dignam esse carceris sordibus eum cui
celestis habitaculum pararetur. quia
tamen diuinitas corona dilata dignas
causas habebat. Jam coli & diu hominē
inuitus carceri admisit. quibus illic mens
fuit biduo illo quā spe quā uide fidem eū
martiris diuinitas & de collegarum pe-
titione presumere & de suo credere pas-
sionem futuram. dicam quod sentio.
Dies ille post biduum tertius non quasi
passionis sed quasi resurrectionis dies
sustinebatur. Admirans deniq;
turba gentium qui uocem montium pe-
tentis auclerant. postquam produci
tertio die iussus est rumore cognito con-
fluebant increduli & p̄ fide fidem marti-

ris probatum. Egrediebatur de carcere di-
testis iam ad carcerem non reuersurus com-
munis omnium magni letitia sed maior
ipsius habebat in unum suo certum quod
& fides propria & pettio ante cessorum su-
orum & torquerē presidē. uel in unum licet
populo reclamante sententiam. Unde &
occurrentibus fratribus & salutare cupien-
tibus fide tota pollicebatur. quod in susci-
ano cum omnibus pacem futurus esset.
O magna fiducia. fides uera. Ingressus
deinde pretorium cum miraculo omni-
um in custodia loco stabat & expectans
donec uocetur. Illic nos in latere eius
constituti eramus luncti penitus & he-
rentes. Iam ut manus manibus teneremus
& habentes martiri honorem. & contra-
bermo caritatem. Ibi condiscipuli eius
suadebant cum lacrimis gaudium ut presump-
tione deposita. sacrificare & inter dum. post
ea que quid uelle futurus. Incertum
illam & secundam mortem plusquam
presentem uereretur. & que gentium
uerbu sunt dicebant. ultimi furoris
esse magis mortis malam timere quam ui-
uere. sed ille gratius agens ante quod
pro amicitia dare quantum in ipsis erat
consultum sibi uellent. Tamen & de fide
& de diuinitate non tacuit dicens. Mul-
tomelius esse primo in loco quantum ad li-
bertatem integritatis pertinet & occidi.
quam lapideri adorare. Tunc deinde es-
se summum dñm qui omnia Imperio suo
fecerit ac propter ea solus colendus sit.
Addens & illud quod gentiles minus cre-
dunt. etiam fide diuinitate consentiunt.
uiuere nos aetiam cum occidimur. nec
uinci morte. sed uincere ipsos quoq; si uel-
lent peruenire ad conscientiam ueritatis.
xp̄ianos esse debere. His illi retrussi & re-
uicti postquam nihil p̄suadeli optinere

potuerunt ad crudeliorem misericordiam
contulerunt. Ceteri eum a proposito uolun-
tatis sue uel tormentis posse deponi. & cum
admouere iussus esset. Interrogatur est
a preside. quare mentiretur se diaconum
cum non esset. mentiri se negauit.

Scum centenarius diceret natoriam
sibi datum esse. qua contineretur eum
fingere. respondit. An non est ueri simi-
le mentiri. Scum uerum dicere quino-
tiam falsam dedit. Scum reclamante
populo ad dicente mentiris. Iterum
a preside interrogaretur. an uere menti-
retur. Respondit quod est inquit con-
pendium mentiendi. ad hoc populus
aspiratus torqueri eum. heratis clamori-
bus postulauit. Sed his qui serui sui fi-
dem iam incarcerationum penis plenissime
scierat non esse passum probati martiris.
corpus tormentis alicuius uel leui laceratione
pulsari. cor regis ad sententiam statim flexit.
& ceterum suum usque ad mortem fidele.
consummato cursu & uigone perfecta corona-
uit. Scum de hinc quidem quia post senten-
tiam datam. scilicet passionis sue certior
actum iocando conloquio fruebatur. sic ef-
fectum est ut uerberis hinc scribi & supra
uerba conuungi. Adde quoque ostensiones
suis uoluit. quarum pars ad mortem bidui
panerit. Cum adhuc inquit solus episcopus non
passus fuisset. ostensum est mihi hoc. quia
sic cyprianum ipsum interrogarem in puti-
chus dolens. scilicet martyr futurus de passio-
nis tolerantia. consulebat. qui mihi respon-
dit. Scilicet. Alia caro patitur cum animus
in celo est. nequaquam corpus hoc sentit cum
se deo tota mente deuouit. O uerba marti-
ris martyrem cohortantis. negauit esse
in passionis ictu dolorem. ut qui & ipse habe-
bat occidi animari conscientius potest. quod
nec paruum quidem. sensum doloris de passio-

nis ictu timens. Postea inquit cum
plures paterentur contristabatur in
uisu nocte quod quasi a collegis meis re-
mansissem. & apparuit mihi uir quidam
dicens. Quid contristaris. Cui cum cau-
sam tristitiae mee dixissem. ait. Contrista-
ris confessor es tertio martyr es ad glori-
dum. & quod ostentum fuerat impleam est.
Nam confessor in primo secretorio. secun-
do publice reclamante populo iussus re-
ducti & a collegio suo secundum ostensio-
nem remansit. & productus post eum con-
fessiones duas. tertium passionem per fecit.
Deinde inquit cum iam successus & paulus
comitibus suis coronati fuissent. & ego
post infirmitatem conualescerem. uideo
uenisse ad domum meam successum episcopus
uultu pariter & oculis minus clario. Scum
effigies difficulter agnosceretur. coacti. or-
nales oculos angelico splendore percerere.
Quae inquam cum uix agnoscerem. ait mihi.
missus sum nunciare tibi quanta passurus sis.
& cum clito eius statim uenerunt duo milites
qui me perducerent. & perduxerunt me in lo-
cum quendam ubi erat frater noster multi-
tudo collecta. Scum ad presidem ad motus
essem ducti iussus sum. & apparuit subito in
medie plebis mater mea dicens. laudate. lau-
date. quia nemo sic martyr toriam duxit. Scum
re nemo sic. Nam ut amittam carceris absti-
nentiam singularem. ut accipientibus ceteris
uel modicum cibum quidem sordibus penuriam
frugaliter & habebatur. sed ut & ipse modico
continuit. Tanti habens ieiunium multas
& in leguminiis fatigare. dum modo alios
cultu proprio signaret. Ad illa uenio quod
solus quod sit quodcum tanto honore delectus
est. quod a tot sacerdotibus quod comitatum
eius discipulis omnibus ordinatus. ad in stus
ducis dirigi meruit. sic regnaturum cum deo
martyrem iam spiritu ac mente regnantem.

